

Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Mesleki Yeterliklerine İlişkin Görüşleri: Genel Bir Değerlendirme

Dr. Halil Yurdugül
Ali Çakıroğlu
Mesude Ayan

Öğretmen Yeterlikleri

- ✓ Toplumsal gelişim için,
- ✓ Eğitimin kalitesini artırmak için,
- ✓ Eğitim politikalarını belirlemek için,
- ✓ Eğitim programlarını geliştirmek için,
gereklidir.

Öğretmen Yeterlikleri

Öğretmen yeterlikleri genel olarak iki kapsamda ele alınmaktadır;

✓ Genel Yeterlikleri

- ✓ Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken genel bilgi, beceri ve tutumlardır

✓ Özel Alan Yeterlikleri

Öğretmen Genel Yeterlikleri

M.E.B. Kapsamında yürütölen çalışmada; Öğretmenlik mesleğine ilişkin genel yeterliklerin belirlenmesi için 3108 adet kişinin “paydaş” g6r6şlerine başvurulmuştur.

Paydařlar, akademik uzman, y6neticiler, m6fettişler ve 6ğretmenler gibi eğitim alanındaki yetkililerden oluşmaktadır.

Öğretmen Genel Yeterlikleri

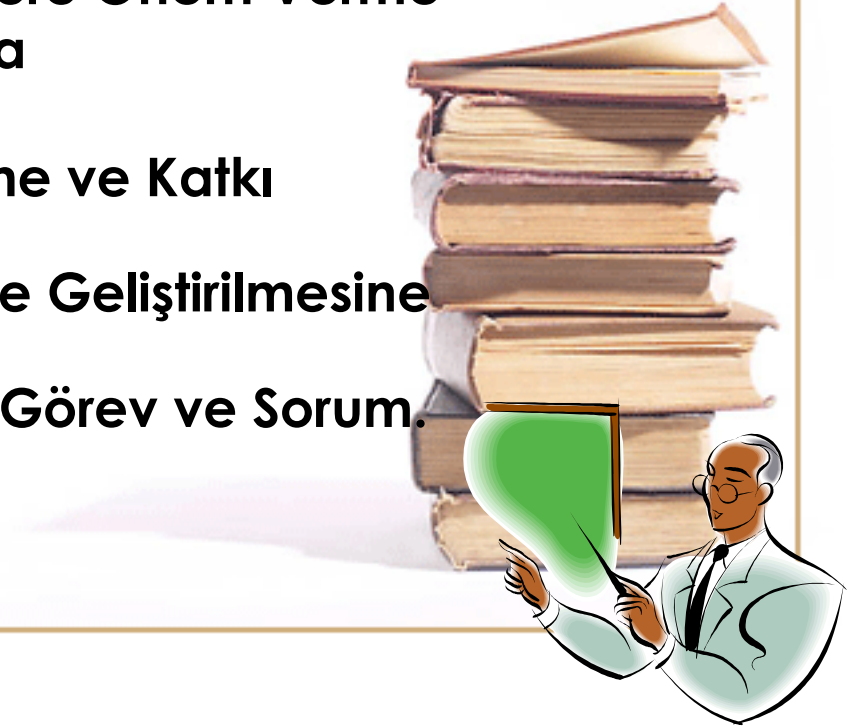
- ✓ Kişisel ve mesleki değerler-
mesleki gelişim
- ✓ Öğrenciyi tanıma
- ✓ Öğretme ve öğrenme
süreci
- ✓ Öğrenmeyi, gelişimi izleme
ve değerlendirme
- ✓ Okul, aile ve toplum ilişkileri
- ✓ Program ve içerik bilgisi

KİŞİSEL ve MESLEKİ DEĞERLER

MESLEKÎ GELİŞİM

- ✓ A1. Öğrencilere Değer Verme Anlama ve Saygı Gösterme
- ✓ A2. Öğrencilerin, Öğrenebileceğine ve Başaracağına İnanma
- ✓ A3. Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme
- ✓ A4. Öz Değerlendirme Yapma
- ✓ A5. Kişisel Gelişimi Sağlama
- ✓ A6. Meslekî Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama
- ✓ A7. Okulun İyileştirilmesine ve Geliştirilmesine Katkı Sağlama
- ✓ A8. Meslekî Yasaları İzleme, Görev ve Sorum. Yerine Getirme

ÖĞRENCİYİ TANIMA

- ✓ B1. Gelişim Özelliklerini Tanın
- ✓ B2. İlgil ve İhtiyaçları Dikkate Alma
- ✓ B3. Öğrenciye Değer Verme
- ✓ B4. Öğrenciye Rehberlik Etm

ÖĞRETME ve ÖĞRENME SÜRECİ

- ✓ C1. Dersi Plânlama
- ✓ C2. Materyal Hazırlama
- ✓ C3. Öğrenme Ortamlarını Düzenleme
- ✓ C4. Ders Dışı Etkinlikler Düzenleme
- ✓ C5. Bireysel Fark. Dikkate Alarak Öğretimi Çeşitlendirme
- ✓ C6. Zaman Yönetimi
- ✓ C7. Davranış Yönetimi

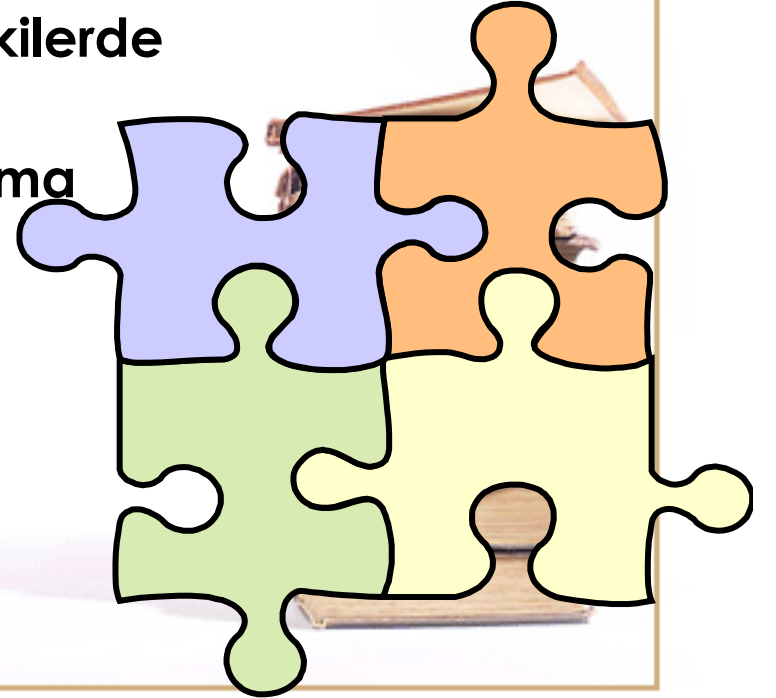
ÖĞRENMEYİ, GELİŞİMİ İZLEME ve DEĞERLENDİRME

- ✓ D1. Ölçme ve Değ. Yöntem ve Tekniklerini Belirleme
- ✓ D2. Değişik Ölçme Tekniklerini Kullanarak Öğrencinin Konu Alanındaki Öğrenmelerini Ölçme
- ✓ D3. Verileri Analiz Ederek Yorumlama, Öğrencinin Gelişimi ve Öğrenmesi Hakkında Geri Bildirim Sağlama
- ✓ D.4 Sonuçlara Göre Öğretme-Öğrenme Sürecini Gözden Geçirme

OKUL, AİLE ve TOPLUM İLİŞKİLERİ

- ✓ E1. Çevreyi Tanıma
- ✓ E2. Çevre Olanaklarından Yararlanma
- ✓ E3. Okulu Bir Kültür Merkezi Olarak Görme
- ✓ E4. Aileyi Tanıma ve Ailelerle İlişkilerde Tarafsız Olma
- ✓ E5. Aile Katılımı ve İşbirliği Sağlama

PROGRAM ve İÇERİK BİLGİSİ

- ✓ F1. Türk Millî Eğitiminin Amaçları ve İlkeleri
- ✓ F2. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi
- ✓ F3. Özel Alan Öğretim Programını İzleme-Değer. ve Geliştirme

ARAŞTIRMA KONUSU

- Mesleği “sınıf öğretmenini” olan 1259 adet paydaşın görüşlerine göre;
- ✓ sınıf öğretmenlerinin mesleki yeterliklerine ilişkin boyutların önem derecelerinin belirlenmesi
- ✓ sınıf öğretmenlerinin mesleki anlamda yeterlik olgusuna yönelik olarak tanımlanan boyutların istatistiksel olarak anlamlılıkları ve önem sıralamasının elde edilmesi

ARAŞTIRMA ARACI ve VERİSİ

Türkiye'deki

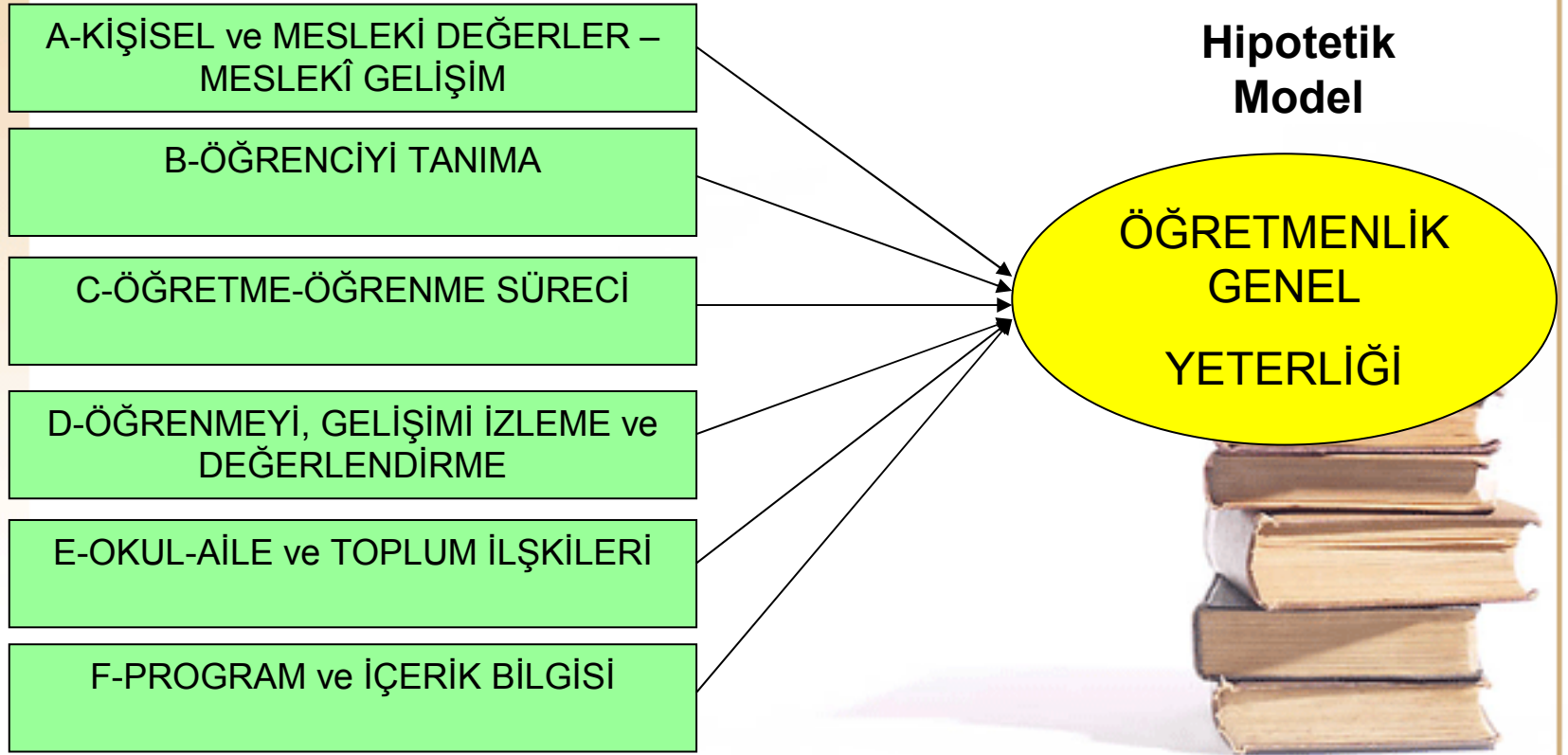
6 ilde (Ankara, Bolu, Hatay, İzmir, Kocaeli, Van)

- ✓ 72 farklı ilköğretim okulunda görev yapan
- ✓ 1259 sınıf öğretmeninden,
- ✓ 3'lü derecelenmiş bir form ile öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin alt boyutlarına ilişkin görüşleri elde edilmiştir.
- ✓ Bu verilerin birinci sıralı ve ikinci sıralı (hiyerarşik) ençok olabilirlik (maximum likelihood) faktör çözümlemesi yapılmıştır.

Araştırma Yöntemi

Doğrulayıcı Faktör Analitik Model

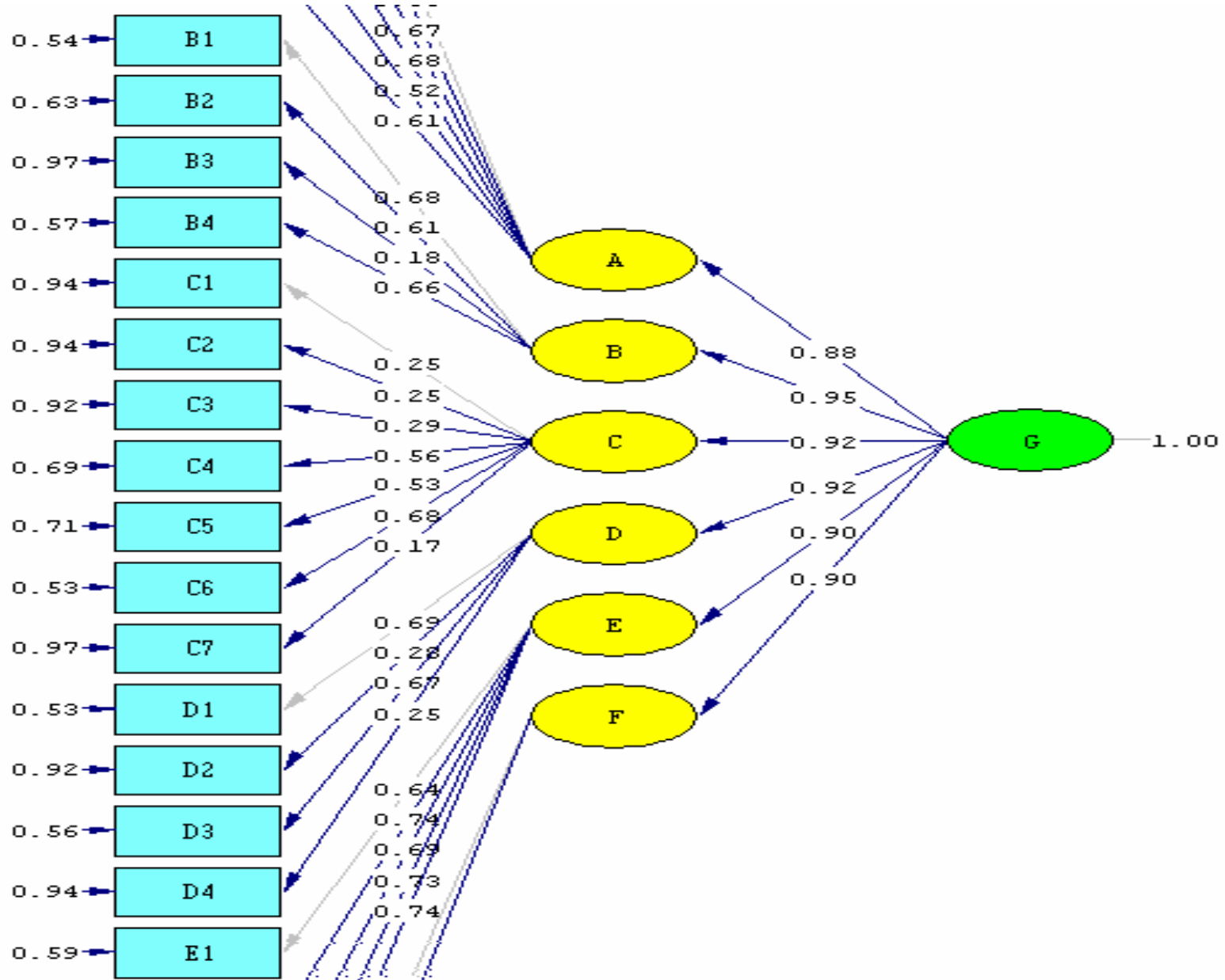

VERİ ÇÖZÜMLEMESİ

- ✓ Ölçme aracının yapısal güvenirliği **0.89**
- ✓ Bazı alt boyutların ilişkili hata ürettikleri görülmüştür.
- ✓ Bunun temel nedeni farklı alt yeterliklerde yer alan ama aynı içerikli alt yeterliklerin varlığıdır (örneğin **A1** ve **B3** ya da **A3-F1** altboyutları gibi).
- ✓ İlişkili hatalar istatistiksel modellerin varsayımlarını bozduğundan dolayı **A1** ve **F1** alt boyutu çözümlenmeden çıkarılmıştır.
- ✓ Diğer taraftan **A8** alt boyutu, model-veri uyumsuzluğuna neden olduğundan dolayı bu boyutta modelden çıkartılmıştır.
- ✓ Bu alt boyutlar elimine edildikten sonra birinci sıralı faktör analizi (**GFI=0.96**, **CFI=0.94**, **RMSEA=0,034**) ve
- ✓ ikinci sıralı faktör analizi (**GFI=0.95**, **CFI=0.95**, **RMSEA=0,035**) model uyumları istenilen düzeye ulaşmıştır.

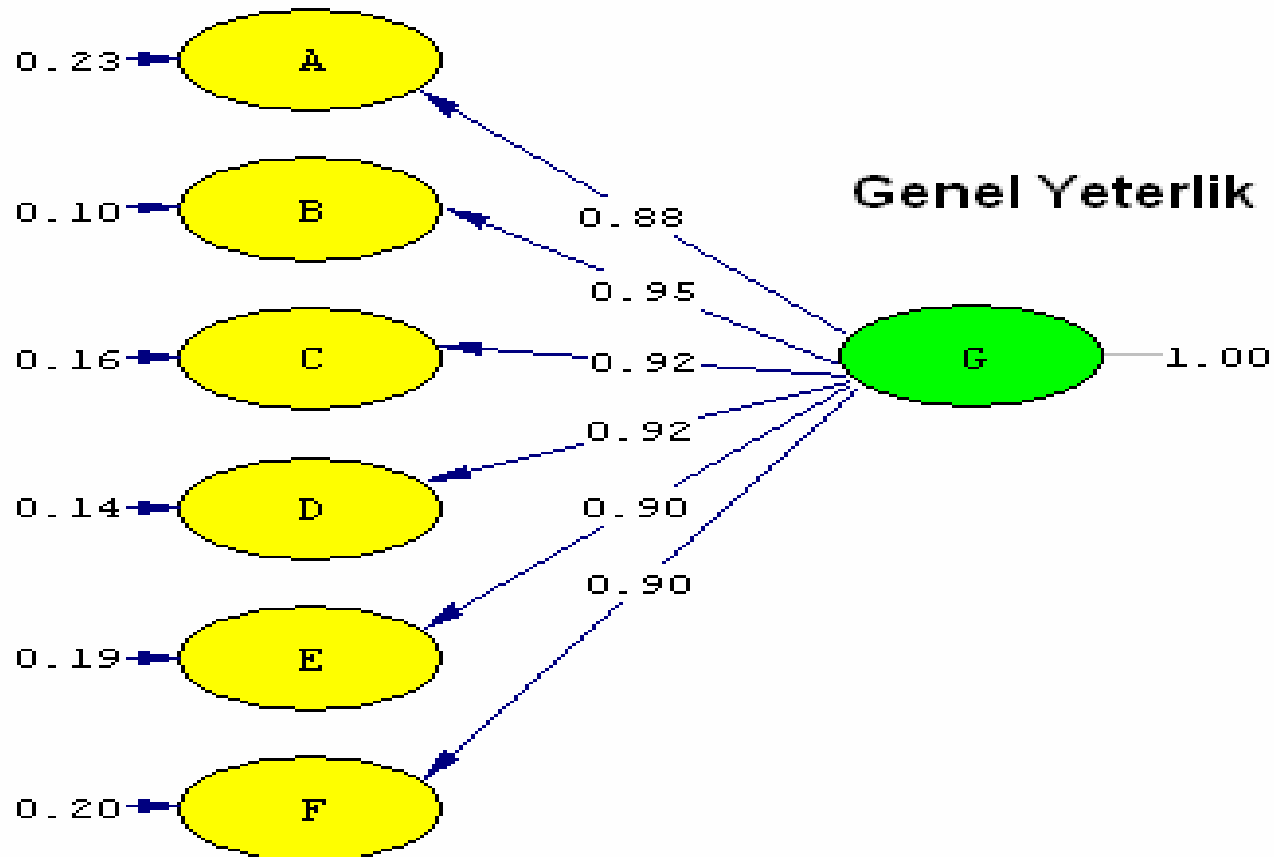

VERİ ÇÖZÜMLEMESİ

VERİ ÇÖZÜMLEMESİ

Alt Yeterlik Alanları

BULGULAR

Tablo 1: Öğretmen Yeterliklerinin Genel ve Alt Boyutları

BOYUTLAR	Alt Boyutlar	λ_i	ψ_i	ξ	ω
A. KİŞİSEL ve MESLEKİ DEĞERLER - MESLEKİ GELİŞİM	A1. Öğrencilere Değer Verme Anlama ve Saygı Gösterme			0,88	0,80
	A2. Öğrencilerin, Öğrenebileceğine ve Başaracağına İnanma	0,66	0,57		
	A3. Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme	0,65	0,58		
	A4. Öz Değerlendirme Yapma	0,67	0,55		
	A5. Kişisel Gelişimi Sağlama	0,68	0,54		
	A6. Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama	0,52	0,73		
	A7. Okulun İyileştirilmesine ve Geliştirilmesine Katkı Sağlama	0,61	0,62		
	A8. Mesleki Yasaları İzleme, Görev ve Sorum. Yerine Getirme				
B. ÖĞRENCİYİ TANIMA	B1. Gelişim Özelliklerini Tanıma	0,68	0,54	0,95	0,63
	B2. İlgi ve İhtiyaçları Dikkate Alma	0,61	0,63		
	B3. Öğrenciye Değer Verme	0,18	0,97		
	B4. Öğrenciye Rehberlik Etme	0,66	0,57		

BULGULAR

C. ÖĞRETME ve ÖĞRENME SÜRECİ	C1. Dersi Plânlama	0,25	0,94	0,92
	C2. Materyal Hazırlama	0,25	0,94	
	C3. Öğrenme Ortamlarını Düzenleme	0,29	0,92	
	C4. Ders Dışı Etkinlikler Düzenleme	0,56	0,69	
	C5. Bireysel Fark. Dikkate Alarak Öğretimi Çeşitlendirme	0,53	0,71	
	C6. Zaman Yönetimi	0,68	0,53	
	C7. Davranış Yönetimi	0,17	0,97	
D. ÖĞRENMEYİ, GELİŞİMİ İZLEME ve DEĞERLENDİRME	D1. Ölçme ve Değ. Yöntem ve Tekniklerini Belirleme	0,69	0,53	0,92
	D2. Değişik Ölçme Tekniklerini Kullanarak Öğrencinin Konu Alanındaki Öğrenmelerini Ölçme	0,28	0,92	
	D3. Verileri Analiz Ederek Yorumlama, Öğrencinin Gelişimi ve Öğrenmesi Hakkında Geri Bildirim Sağlama	0,67	0,56	
	D.4 Sonuçlara Göre Öğretme-Öğrenme Sürecini Gözden Geçirme	0,25	0,94	

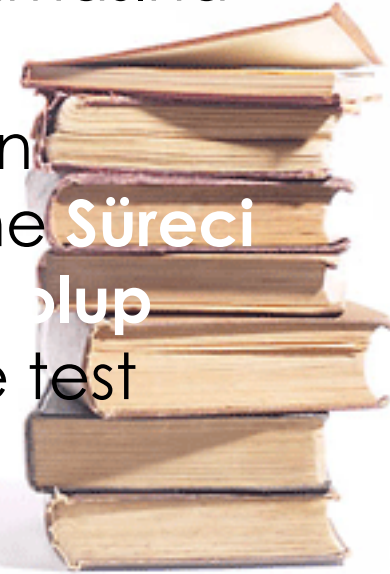
BULGULAR

E. OKUL, AİLE ve TOPLUM İLİŞKİLERİ	E1. Çevreyi Tanıma	0,64	0,59	0,90	0,83
	E2. Çevre Olanaklarından Yararlanma	0,74	0,45		
	E3. Okulu Bir Kültür Merkezi Olarak Görme	0,69	0,53		
	E4. Aileyi Tanıma ve Ailelerle İlişkilerde Tarafsız Olma	0,73	0,47		
	E5. Aile Katılımı ve İşbirliği Sağlama	0,74	0,45		
F. PROGRAM ve İÇERİK BİLGİSİ	F1. Türk Millî Eğitiminin Amaçları ve İlkeleri			0,90	0,33
	F2. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi	0,65	0,58		
	F3. Özel Alan Öğretim Programını İzleme-Değer. ve Geliştirme	0,21	0,96		

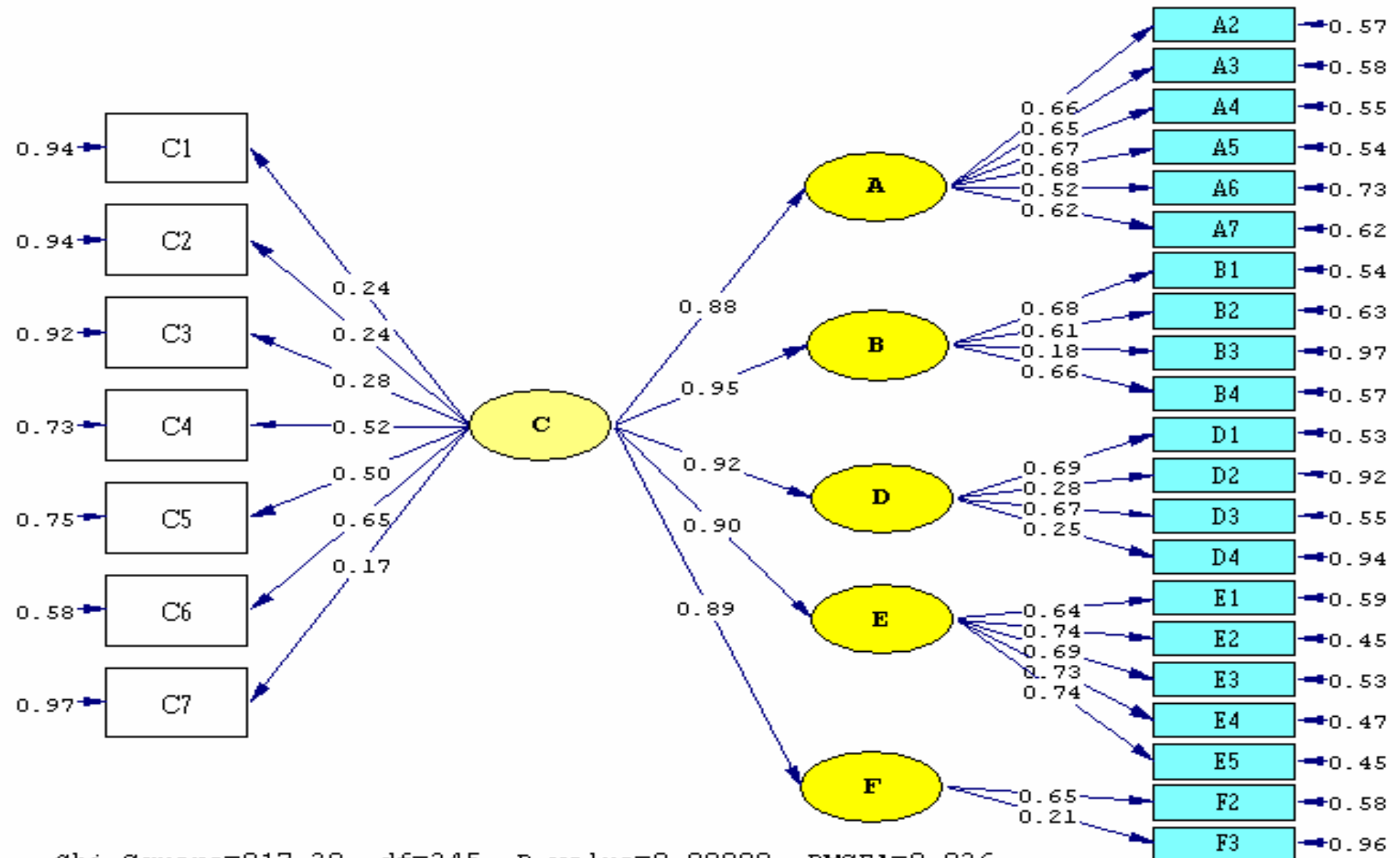

BULGULAR

- Kurulan modellerdeki ilişkili hatalar ve boyutların yüksek korelasyona sahip olmaları çalışmanın bu aşamasında “Öğretme ve Öğrenme Süreci (C)” dışındaki boyutların bu boyut için gerekli boyutlar gibi algılanmasına neden olmuştur.
- Bu nedenle, A, B, D, E ve F boyutlarının (yeterliklerinin) “Öğretme Ve Öğrenme Süreci (C)” yeterliği için birer koşul/yordayıcı grup olmadığını yeni bir model kurulmuş ve test edilmiştir.

BULGULAR

Chi-Square=917.29, df=345, P-value=0.00000, RMSEA=0.036

SONUÇLAR

- ✓ Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri 6 boyutta tanımlanmıştır.
- ✓ Bazı yeterlik ifadeleri tekrarlı ölçme kapsamında ele alındığı ya da genel yeterliği yordamadığı için çalışmadığı gözlenmiştir.
- ✓ Sınıf öğretmenleri, öğretmen genel yeterliklerinde en önemli boyut olarak “Öğrenciyi tanıma” boyutunu ifade etmişlerdir. (Etki düzeyi=0,95).

SONUÇLAR

- ✓ “Öğretme ve Öğrenme Süreci” ile “Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme” boyutları sınıf öğretmenlerince aynı önem düzeyinde ele alınmışlardır (Etki düzeyi=0,92).
- ✓ “Okul, aile ve toplum ilişkileri” alt boyutu ile “program ve içerik bilgisi” alt boyutu sınıf öğretmenlerince aynı önem düzeyinde ele alınmışlardır (Etki düzeyi=0,90).

SONUÇLAR

- ✓ Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin 6 adet alt boyutlarının aynı zamanda “Öğretme-Öğrenme Süreci” alt boyutunu yordadığı gözlenmiştir.
- ✓ Bu durum; geri kalan 5 adet alt boyutun “Öğretme-Öğrenme Süreci” için bir gereklilik olduğunu ortaya koymuştur.

TEŞEKKÜR EDERİZ.

Dr. Halil Yurdugöl
Ali Çakıroğlu
Mesude Ayan

